

[Transcript] Vinohradská 12 / Macron, Putin, džihádisté a vzpoura bratrance

Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Gabonský prezident Alibongo je podle armády v domácím běžení.

V televizním prosluvu to řekli bojáci, kteří tvrdí, že se v zemi chopili moci.

Stejná scopina.

řekli, že byli dělává, že se dělává, že se dělává, že se dělává, že se dělává.

Dnes je úterý pátého září.

Dobrý den, vítejte tady u nás ve Vinohradské 12.

Díky za pozvání.

Alibongo Ondimba, prezident of Gabon.

Alibongo Ondimba, svržený kabonský prezident na zveření.

Alibongo Ondimba, prezident of Gabon.

Alibongo Ondimba, svržený kabonský prezident na zveřeněném videu na sociálních sítích vyzývá všechny své spojense přátele, aby se ozvali protipučí v Gabonu, aby udělali rozruch.

Máte vzlušit, máte vzlušit, to opakuje několikrát.

Je prív domácím vězení, neví kde jeho syn, neví kde jeho manželka.

Tak co se to v Gabonu přesně stalo.

Všechno to začalo kolikátého, 26. srpna.

Kdy proběhli volby prezidentské, které jaké tradicí v Gabonu byly zmanipulování, když v gabonském politickém systému nemůžeme hovořit o demokratickém vládnutí, ty volby jsou vždycky zmanipulování, tak aby se u vlády udržel klan Bongu, měří to byl je otáz, teď je to Alibongo.

A po těch posledních volbách došlo, jak je tradicí k protestům opozice, hniakemu násilí, až na to, že tento krás zasáhla armáda a rozhodla se prezidenta s vrhnout a stolit nějaký podle nich přechodný model vládnutí, který by měl vezd k nějaké další změje vlády s nějrem trakci velmi vládě, což je to oficiální pozice, to jestli se to udá věřit její návěci, jelikož do určitý míry to vypadá jako i nějaké vyřizování si problémů v rámci toho vládnoucího klanu, jelikož sřád ten generál, co se dostal k moci, tak ho se podílel na výkonuté moci, samozřejmě už předtím mě to tuším bratra necvrženého prezidenta, tu díš tam to na pojení poměrně jasné, tu díš, jestli šlo zopravdu armáde o nějakou demokracii, nebo jeno využeli tohle okna příliš dosti, je teďka brzo spekulovat.

Jenom, abych šel po lince těch událostí od toho 6.20. srpna, kdy byly volby, tak chápu správně, že krátce po té, co ty volby proběhli a byli zveřeněni výsledky, v nich měl potřetí, tedy obhájt, mandát, ale bongo, při čemš jeho otec vládel Gabonu už nikdy od roku 1967, takže ten klance držel moci takhle strašně dlouho, tak zasáhla armáda.

Nejřívěre šlo k protestům, došlo k nějakému násilí, byly nějaké oběti na životech a po pár dnech zasáhla armáda a uvěznila Ali Bunga v nomáci vězení.

Dobře. A co se týče teda otázky férovosti, voleb, tak vyšte říkal, že se vlastně nedivíte tomu, že byly nějaké protesty, protože ty volby byly, což můžeme tedy říct, že byly svalšovane?

Ano, tam jsou svalšovany pravidelně. Tentokrát to bylo uděláno trošku mň okatě, ale třeba před minulými volbami vyhráli bongo oficiálně osi 5.000 hlasů s tím, že většina provinci hlasovala pro pozičního kandidata

a on čerou náhodou získal v provincii odkud' posází 95% hlasů, zde 99% volební účastí, což úplně neukazuje na to, že by ty volby byly nějak moc férové.

To jsou podobná čísla, která my jsme tu znali z Dobře minulého režimu.

Třeba mi to hrozně připomíná situaci, kdy v Čechčensku dostává Vladimír Putim přes 100% hlasů, tak je celok podobního.

A já jsem se dokonce někde i dočetl, že snad jeho protivník v těch volbách profesor učitel, že jeho lístky s jeho iménem nebyli v některých volebních místnostech ani k dostání.

To je takový oblíbený trik, že stížíte volby proti kandidáta, stížíte možnost volit v oblastech, kde je větší podpora opozici na opak, se snažíte co nejvíc zvýšit volebním čas v oblastech, které budou hlasat pro toho vládního kandidáta, což je jeden z těch triků a potom, když to nevychází, tak se nějaký z lístky stratí.

A pardon, jenom, abych se orientoval, tak já vím, že Armada vystoupila respektive generál, který tu Armádu v tuto chvíli vede vystoupil televizi, kde oznámil to, že tedy došlo k vojenskému puči, byste zminoval, že je tam i nějaká přízeň.

Rodina okolo přesně tedy jde.

Byl to, jestli se nepletu bývalý člen, kdy budu dokonce velitel prezencké gardy, vysice postavení člověk v farmádii, právě brater nec, světřeného prezidenta, který samozřejmě na tom režimu velmi profitoval.

On cice Gabon je z pohledu jeho obyvatele relativně jako chudá země, chudobat tam se šíří masivně, ale stát jako takový do ta elita vládnou, címá přístup, velké umností zdrejují, jakože Gabon má velké naleziště ropy a tudíž ty elity, které se podíl na moci tak jsou v podstatě jako multimilionáři, což se týkalo i právě generále, kteří převzal moc, tam je velká nerovnost z distribucí těch zdrejů a do rčité míry to vypadá i na jaké vyřezvání si učitů po téle ekonomické liny, což v státě, který byly zaseženy převraty v súčasnosti taky poměrně běžných.

Já jsem rád, že to říkáte.

Gabon, přiblíž me to země narovníku, v západní Afrique, v subsaharské Afrique, není jediná, kde se vojenský puč převrat odhrál, to stejné se stalo v Nigeru, takže tohle léto je v Afrique taková sezona. Poču, jak to nazval i sedobr Al-Jazíra.

V západu africkém Nigeru došlo k něčemu podobném.
Totiž se zazen tam byl zvolený
pro západně orientovaný prezident Mohammed Pazou.
Obviněli ho, že je loutkou Francie
a chopila Armada a Bazuma,
uvězdnila ten scenáři toto žiní.
Není.
Je to poměrně odlišný
a to z toho důvody,
že ten převrat nenásledoval nepo volbách,
ty volby proběhli už před dvě malety,
kdy teda došlo k nějakému pokusu,
opůjčele ten byl neuspěšný
a v případě Nigeru
ty volby relativně k tomu,
jaké části světa se konali,
tak probíhali Ferově.
Byla šeruká škoda na tom,
že to byly jeden z mála států,
který byl skopen demokratické transice.
Omovat se jenom toto jsme severněj
od Gabonů v oblasti v Zahelu.
Přesně tak.
A ten byl zvolen religitivně relativně
demokraticky svobodně
a ta podpora pro něj
mezi objevateli v době vole evidentně byla
docela vysoká.
A k tomu převratu došlo primárně
z toho důvodu,
že Bazum se snažil reformovat
bezpečnostní aparád
v rámci, kterého chtěl
i odvolat velitele prezidentské gardy,
který návaznosti na to právě
vyvolil ten půjč.
Tudíž narozdíl od Gabonu,
kde se ta arbáda může
a smojí zašličovat tím,
že vystoupila proti neferovým
vysledkům voleb, v Nigeru něco takového nepripav,
v ho je to jednoznačně pouze snáhou držetce u moci.
Což je možná i ten důvod
proč proti tomu převratu

v Nigeru se ozvali i okolní státy?
Což státy, ve kterých ten půjč probil
v nedávně doby, taky, což je
malé buriky na Fasova, Gvinéa,
tak ty se postavili záty pučisty
a Ekovas, což je zbytek
toho západofrického společenství,
který už ty lety tři státy předtím vyloučil
nebo pozdržel jim členství,
tak se vyjádřil proti tomu puči
s tím, že by měli být
zchválené nějaké plány na vojenskou akci,
ale nevypadá to
v tůdlech výly, i když jeden čas
na vojenské akce byla asi docela pravděpodobná,
ale když to nevypadá,
že tam ty armády chtějí zasáhnout.
Pokud tomu tak dojde,
tak to bude velmi zajímavý posuněl
jakož v takovou tomasivní operaci
u Ekovasu Smedlouho neviděl.
Když se na to celé
nepodíváme s trošku šeršího pohledu,
tak jedno pojítka,
ale najdeme jednoznačné,
točič bavíme se
ve většině
obývalých francouzských koloních,
o francofoních státech
v Afryce, kde za posední 3 roky
došlo k 7, 8, 9
vojenským převratům.
Jo, tam jediná výmka bude
státe, když se na to celé podíváme
s trošku šeršího pohledu,
tak to nášte.
Jo, tam jediná výmka bude
Sudán, který francouzků koloní
nebyl jinak to tak je.
Jesli je to
tom francouzků kolonialní minulostí
je sporné,
není na to jednoznačná odpovíť.
Hodně se poukaze na to,

že právě Francie
ve své koloniální správě
měla příjmejší vliv na administrativu.
Znamená se snažila více
přetvořit státní zřízení.
když si dokázali vyvinout nějaký funkčnější model státní správy,
který více odpovídal míst s tím tradicím.
Co je pak také pravda je, že Francie více intervenovala v těch státech
i po ukončení koloniální správy,
což zase úplně nevede k nějaké stabilizaci těch režimů,
kdy se podíváme na entity v Africe, které jsou nějakým způsobem stabilní,
kde je dochází, která výměně vlád na demokratickém principu
tak z těch francouzských kolonií, to bude z páda taková do Senegalu,
jinak jsou to většinou bývalé v Britské kolonii,
i včetně třeba neuznaného Somalilendu.
A právě na to leto se poukazuje.
Francie dlouhodobě udržovala umoci sobě nakloněné autoritářské režimy,
což třeba v dalších státech Afriky už se nedělo po ukončení studené války,
kdy samozřejmě na proksy soubojíme ze spojenými státy
a s sovětským slozem probíhal.
A tím pádem se udržují umoci právě autoritáři,
kde není možnost změnit tu vládu nějakým jiným způsobem,
než nějakým podobným převratem,
a tudíž by ve francouzských koloniích z tohle důvodu mělo častěji do cházky převratů.
Na víc spousta obyvatel těch francofonických států vyní doteč.
Francie z nějakého zasahování do dění v těch zemích,
připomeňme, kde se platí západu africkým francem,
tak tam měna je navázána, přímo na euro, v Nigeru.
To je země, kde se ve velkém těží urán,
který se pak dováží do Evropy, do Francie.
Francie je závislá na energii z jádra, takže urán potřebuje,
a pak to přeprodává dál, takže z toho má i zisky.
Tyhle všechny obavy pak krystalizují v to,
že vidíte v Nigeru na ulicích lidi s vlajkami Francie.
Přeskrtnu tými, chápete? Tu nevoli jako zásadní právě v tom,
proč třeba v Nigeru, když se o něm teď zrovna bavíme,
to propuklo v ty velké protesty.
Jo, tam samozřejmě tenhle ten sentiment je dlouhodobě přítomný.
Je to i spojeno s tím, že Francie svojí zahraniční politikou
udržovala ty autoritářské režimy u moci.
Je tam ta ekonomická stránka, kterou jste změňoval, takže to se propoují.
A té antifrancouzské noty jsou pak schopni využít externí aktéry,
kteří zase podpoří nějakou tupou vládu.
V případě Nigeru, kdebo Sahelu obecně teď třeba ruzko spíš.

A potom právě dochází nějakému nabalení dalších věcí na právě ten antifrancúzský sentiment, což pak vede i k tomu, že se třeba i ty junty nebo část těch demonstrujících přihlásí jako by kruské stranie.

Není to tak, že by úplně podporovali třeba ruzkou politiku, dost často se ani neuvido mít, co ruzká politika je.

Jeliko, že ruzko nebylo v těch zemích přítomno, ale je to výděně jen spíš jako symbol. Že to není, podporujeme genocidu Putina na Ukrajině, ale podporujeme to, že prostě ruzko se staví jasně proti Franci, my Franci uzmáplní zuby, tutíž tady máme tu druhou volbu.

No kromě přeskrtlých francouvských vlajk se občas objeví i ruzké vlajky. Přesně tak.

Na těch demonstracích otevíráto tedy podle vás ty bojenské puče prostor pro ruzko, jak se více angažovat právě v zemích Sahelu, nebo v té subsaharské, nebo centralní a západní Afrique.

My víme o tom, že v Afrique jsou velmi aktivní vágnerovci, vágnerová skupina.

Jo, je to něco, co ruzko jazyně napomáha, udržovat si nějaký vliv na kontinentu primárně, je to spojeno právě s těma nestabilníma částma Sahelu.

Vágnerovci budou asi teď nějakým způsobem přetransformování po smrtě prigožina Utkina v jinou formaci, ale nedá se očekávat, že by se různí žoláci stáhli.

Tak v mali jsou přítomní, Burkina Faso vědnává o jejich přístupů.

Nigerská hunta taky začala nějakým způsobem s ruzkem komunikovat.

Tudíš tam se to okno a příležitosti otvírá, ale v jiných státech to tak nutně není.

Ginéa, která je taky antifrancouzky naleděná už od roku 59, kde jako první vlastně vyhlásila nezávislost na francis afrických států.

Tak ta dlouhodobě je protifrancouzka, ale ten ruzký vliv tam není až tak silný.

Co se týká Gabonu, tak tam vůbec nic nesvědčuje tomu, že by ta hún tam měla být nakloněna právě ruzku.

Tam dokonce někteří autoři, kteří se střední afrikou dlouhodobě zabývají upozorní na to, že ten půjč může být i vzájemu Francie Jelikoš.

To velení, který přibírá moc není protifrancouzky nakloněno, že oni by mohli právě se stát nějakou pojistku toho francouzského působení.

V Gabonu, které je prv francí klíčové Jelikoš má, v Gabonu je svojí vojenskou základnu a tak podobně.

Ale v Gabonu je to trošku pětorezný situace, protože Gabon loní stoupil do Kamenveltu.

Jo, on samozřejmě Gabon se snaží nějakým způsobem diversifikovat svojí diplomatickou podporu, nějakým způsobem rozchýřit možnost toho svého fungování na mezenárodní scéně.

Padnal tohle historicky tynutí doživého, když jako bývala francouzská kolonie vstoupíte do Britského Kamenveltu.

No, on oba dva ty projekty, jak ta bývala francafrík, tak komod velec se snaží rozšiřovat i ostáty.

Jí ne, než bývala kolonie, protože řekněme si 60 let po zahájení procesu,

kde koloniec se vypadá opravdu hloupě,
když máte projekt postavené jako kolonie ani minulosti.
Tudíš, jak komod velec se snaží rozšiřovat i nám,
tak Macron se nedávno hovořilo tom velmi otevřeně se snaží nějaký restart
vztahů safrikou, tak aby nebyl postavené na té kolonie ani minulosti.
Tudíš, i v tom letom kontextu je to rozzenutí poměrně logické.
A v tuto chvíli Francija, velká Britána je poněsi nekonkurují na kontinentu.
Tudíš, to není až takový problém.
Pokud by se Gabonšá přeglásil k Brics, tak by to bylo asi větší správa.
No a pro Macrona je tohle to nějaký impulse k tomu, aby přehodnotil tu strategii restartu vztahů.
No to je jako velmi složitá otázka a celý přístup Francík a Fritsch,
ale jako značný restrukturalizaci,
bodže vidíme, že to přesidlou hodobě nefunguje a ty proti francouzský sentimenty jsou.
Hodně silný, dokonce se spekuluje o tom,
že by Francija měla trochu z Afriky ustoupit a přenechat pozici jiným státům Evropské unie,
kteří nemají tuto zátež, kteří by byli lépe schopni,
jak z občanskou společností, tak z Elytami vycházet.
Hvorí se o tom, že by se mohli například na těch stazích
víc podílet státy východní části EU, kde byl ze severu.
Východ má i tu výhodu, že má jakou si zkušenosti z ryským kolonializmem,
když má ty svoje zkušenosti, který může předávat,
ale tedy to se otázka nějakého francouzského EGA,
které úplně neumožňuje těm politikům se úplně stáhnout.
Co může být možná zásadnější problém,
tak to je, že některé z těch bývalých francouzských koloní,
které východky francie taky museli opustit.
Což může otevřít prostor dalšímu externému aktérovi,
který může i využívat potenciálu těch vojenských pučů
a totiž to jsou bojovníci islámského jihádyzmu.
Který se teď koncentruje právě v oblasti Sahelu
po tom, co už se trochu stáhnout,
třeba více z blízkého východu po konci islámského státu,
po tom, co se přestalo mluvit o Al-Qaeda,
tak teď právě oblast Sahelu je asi to nejméně stabilní na světě, ne?
Přesně tak, a to vyhnání Evropských vojstér a francouzských,
ale obecně Evropských dobo západních,
tohle to prokazatelně zorišilo,
kdy my vidíme na čísle,
jak se týkají třeba umrtící volní obyvatelstva,
nebo i předpokládane kontroly nad územím,
ze strany jak skupy na pojeních na Al-Qaeda, tak na islámský stát,
že situace třeba v mali se masivně zorišuje,
že ruští želněřiny jsou schopni zajistit nějakou stabilnější bezpečnost
na šerším území, říká se v nějakým nárostu

v stovkách procent umrtíci volních obyvatelstva
od té doby, co se Evropané stáhli.
To samé vidíme v Burkyně,
faso postažení, že ta schopnost,
armády nějakým způsobem reagovat,
tyhle skupiny se velmi snižuje.
Je obava, že se tohle stane v Nigeru
a to byly jeden z těch hlavních důvodů
proč Nigeriský prezident tolik tlačil na zásech vojenský ekovás.
A můžeme něco podobné osledovat
třeba i v Středoafričké republice,
což je asistát nejvíce napojení na Rusko.
V podstatě vládě je 100% závislá na přítomnosti želněřů
a v roce 2022 dledat OSN
došlo během jednoho roku
k umrtí asi 5% obyvatelství celkových obyvatelství země.
Což je dvakrát tolik,
jako další ní hrší ptipat.
Ptipat, ptipat, ptipat, ptipat, ptipat, ptipat.
Ptipat, ptipat, ptipat, ptipat, ptipat, ptipat.
O nějaké demokratické zřízení v té zemi
nebo o tom se nedalo mluvit ani předtím, ani do budoucna.
O tom se nedalo mluvit
a právě ta armáda úplně nevypadá,
že chce měnit něco zásadního v tom státě, co fungovalo,
protože oni nespěchejí zvolveme,
chci mě nechtějí vyhnat francouzská vojistka nic takového.
Je to vypadá přesně,
že jde jenom o jaký sport uvnitřné elity,
kdy v podstatě jako vy přerušší vládu toho klanu
a nezničí to státní zřízení,
který pro Gabon vlastně fungovalo,
kde opravdu elitiv Gabonu fungovalo,
poměrně, efektivně,
kdy oni získávali mezinárení legitimitů,
tím, že ten stát byl stabilní,
necházo tam žádným konfliktů,
taky v regionu,
není až tak časté dodával ropů,
což věcky je bonus.
Byl pro západně orientovaný,
takže měl podpru francie
a například se velmi engažol
v otáce ochraně přírody, kdy dostával peníz

za to, že Gabon jako stát,
u zemí toho státu,
dokázalo pohlcovat víc
CO2, než ten stát produkoval.
Dobře se tam stareli o pralesi
o populace slonu a podobně,
čímž ten stát získával,
jako pěkné PR,
bez toho, aby se musela
tak politicky liberalizovat.
Ani Gér,
hypotetická situace
přestane vyvážet urán,
může to zasáhnout i Evropu?
Asi do nějaké míry,
ale plně bych si nebyl jistý,
jak moci francie závislá na jednom dodavateli,
protože sami museli nejvíc
vědět, že tohle by bylo obrovský ryzykl.
Já si myslím, že to je největší dodavatel, ale...
Určitě, ale myslím si,
že francie máte kapaciti na to,
jsi ten urán obstratinde.
Takže budoucnostní Gérů
v tuto chvíli nejistá,
stále tam hrozí,
to, že tam bude nějaký
vojencký zásach okolných států.
Určitě, jako čím díl s tím otáli,
tím menší je pravděpoľný,
že to úspěj, to vždycky tak bývá,
ale nedá se to samozřejmě
když je ty likošta opozice
ze strany Ekovas,
už je poměrně silná,
a oni sami vidí,
že jim prostě hrouť jejich vlastní úskupení
a potrebojí zase vyslet nějakú mesič,
aby ukázely,
že tohle je to se nedělá,
jestli jsou toho skopně druhá věc,
protože nedávě doby
úspěšný zásach Ekovas
probíhal v Gambii,

taky pro ti pokusu opuř,
ale Gambii je svou je rozlohu,
je naprosto nesrovnatelná
s Nigerem,
navíc je to státeček,
který je celý obklupen s Nigerem,
tu díř v podstatě řlo zásach,
s Nigelské armády,
do státu, kde jsou zvyklí
zasahovat řasto.
To snoupy v nejzápadejším cípu Afriky.
Přesně tak.
Zatím se Nigere obrovský stát,
ta operace by musela být masivnější,
má skopnou armádu,
tu díř je otázka,
jestli by to bylo vůbec možné.
Tak musí díky,
že se nám pomohl se
v tomhletom dění
v centrální a západní Africe
zorientovat,
protože těch převratů
je tam prostě spousta.
Tak moc díky.
Jíte se fajn.
Tohle už je všechno z Vinohradské 12.
z pravodajského podkástu
Českého rozhlasu.
Dnes s politickým geografem
Bohumilem Dobošem
s institutu politologických
studií Fakulty Sociální chvět
University Karlovy.
Ptal jsem se ho na to,
protoč tak řasto dochází
k vojinským převratům
v západní a střední Africe.
A jestli to nijak nesouvisí
s Evropou.
Další dny přinesou další
zajímavé hosty
a taky témata
budeme se určité věnovat

i domácí mudění.

Tak zase po půlnoci.

V aplikacích na webu vše stráno

a na plusu po správách

v 10 hodin.

Násliženou zítra.